

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

17 травня 2017 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 75/ВС-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого – Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Козлова А.Г., Макарчука М.А., Мішина М.І.,

уповноваженого представника Громадської ради доброчесності -
Куйбіди Р.М.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата Рибченка Анатолія Олексійовича на зайняття вакантної посади судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 07 листопада 2016 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року № 145/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Рибченко Анатолій Олексійович 06 грудня 2016 року звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного адміністративного суду за спеціальною процедурою призначення.

Комісією 13 грудня 2016 року прийнято рішення, зокрема, про допуск Рибченка А. О. до участі у конкурсі на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Рішенням Комісії від 11 січня 2017 року № 2/зп-17 призначено кваліфікаційне оцінювання 653 кандидатів, допущених до участі у конкурсі на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, зокрема і Рибченка А.О.

Комісією 08 лютого 2017 року прийнято рішення про допуск Рибченка А.О. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Згідно з частиною другою статті 127 Конституції України на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не

старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, добросовісним та володіє державною мовою. Законом можуть бути передбачені додаткові вимоги для призначення на посаду судді.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) суддею Верховного Суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Верховному Суді, а також має стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

За частиною другою та пунктом 4 частини п'ятої статті 81 Закону на посаду судді Верховного Суду за спеціальною процедурою може бути призначена особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Верховному Суді, а також відповідає одній із вимог, визначених частиною першою статті 38 Закону.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України за результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності такого кандидата здійснювати правосуддя у відповідному суді та визначає його рейтинг для участі у конкурсі.

Заслухавши доповідача, кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, уповноваженого представника Громадської ради доброчесності, вивчивши матеріали досьє кандидата, колегією Комісії встановлено таке.

Рішенням Київської обласної ради народних депутатів від 22 грудня 1992 року Рибченка Анатолія Олексійовича обрано народним суддею Рокитнянського районного народного суду Київської області на додатково введenu штатну одиницю. Указом Президента України від 17 січня 2002 року № 35/2002 Рибченка А.О. переведено на посаду судді Васильківського міського суду Київської області. Указом Президента України від 27 березня 2004 року № 358/2004 – переведено на посаду судді Васильківського міськрайонного суду Київської області. Постановою Верховної Ради України від 19 травня 2005 року № 25 83-IV його обрано на посаду судді Київського міжобласного апеляційного господарського суду безстроково. Постановою Верховної Ради України від 14 грудня 2006 року № 470-V – обрано на посаду судді Вищого адміністративного суду України безстроково.

За зазначеними критеріями кандидат відповідає кваліфікаційним вимогам до судді Верховного Суду, визначених частиною першою статті 38 Закону.

Згідно з частиною першою статті 85 Закону кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

Рішення про черговість етапів проведення кваліфікаційного оцінювання ухвалює Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Пункт 1 глави 1 Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення визначає критерії кваліфікаційного оцінювання,

якими є компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика, доброчесність.

Згідно з пунктом 1 глави 6 цього положення встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання.

Колегією Комісії встановлено, що за результатами анонімного письмового тестування кандидат набрав 63 бали, за результатами виконаного практичного завдання - 83,5 бала та пройшов тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей.

За результатами дослідження суддівського досьє встановлено, що протягом 2012-2016 років суддя Рибченко А.О. розглянув 7 083 адміністративні справи, з яких вищою судовою інстанцією було скасовано 12 судових рішень (з підстав порушення норм процесуального права - 3, з підстав порушення норм матеріального права - 9).

Протягом 2012-2016 років показники середньомісячного навантаження на кандидата були середніми у суді.

Як вбачається із суддівського досьє, кандидат у 2014 році здобув науковий ступінь кандидата юридичних наук, постійно підвищує кваліфікацію судді.

Водночас за результатами вивчення суддівського досьє, співбесіди і з урахуванням пояснень судді та висновку Громадської ради доброчесності стосовно невідповідності кандидата на посаду судді Верховного Суду Рибченка Анатолія Олексійовича критеріям доброчесності та професійної етики, затвердженого Громадською радою доброчесності 05 травня 2017 року, критерії «Професійна етика» і «Доброчесність» оцінено у 0 балів.

У висновку Громадської ради доброчесності зазначено, що кандидат, беручи участь у складі колегії суддів Вищого адміністративного суду України, розглядав справи за зверненнями Тимчасової спеціальної комісії з перевірки суддів загальної юрисдикції щодо звільнення суддів Дарницького та Солом'янського районних судів міста Києва за порушення присяги у зв'язку з розглядом справ, пов'язаних з подіями Революції Гідності 2013-2014 років. Прийняті за результатами розгляду вказаних справ судові рішення були у подальшому скасовані Верховним Судом України.

Також Громадська рада доброчесності вказала у висновку на обставини недекларування кандидатом цінного майна, яке перебуває у нього на правах користування, та звернула увагу на непрозорість статків як самого кандидата, так і близьких йому осіб.

Під час дослідження матеріалів досьє та співбесіди з кандидатом колегією Комісії встановлено обставини належності йому та близьким йому особам (колишній дружині, дітям та матері) значного обсягу нерухомого та рухомого майна, придбаного у різні роки, джерело походження коштів на придбання якого кандидатом належним чином та переконливо не пояснено, не підтверджено доказами. У цьому ж зв'язку колегія Комісії з'ясувала обставини декларування колишньою дружиною та дітьми кандидата невеликих доходів за останні 5 років, у цілому значно менших від офіційних його доходів. Водночас матеріали досьє містять інформацію про наявність у членів сім'ї кандидата, а

також у його непрацюючої матері коштовної нерухомості в Україні і за кордоном (у Сербії), придбаної зокрема за останні 5 років.

Під час співбесіди кандидатом підтверджено також обставини передачі у позику третім особам значної суми грошей у розмірі 93 000 американських доларів, походження яких ним належним чином не пояснено та не доведено.

Крім того, з поданих кандидатом документів вбачається, що шлюб між ним та колишньою дружиною було розірвано у 2007 році. Такі обставини, а також факт окремого господарювання та проживання з колишньою дружиною підтвердив кандидат під час співбесіди. Однак, колегією Комісії встановлені обставини користування Рибченком А.О. автомобілем марки Фольксваген Туарег, набутих колишньою дружиною кандидата у власність у 2011 році, та порушення останнім Правил дорожнього руху саме на зазначеному автомобілі у січні 2016 року. Зазначені обставини не відображено кандидатом у поданій Анкеті кандидата на посаду судді Верховного Суду, а право користування автомобілем не задекларовано у визначеному законом порядку.

Встановлюючи відповідність Рибченка А.О. як кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду критеріям професійної етики та доброчесності, колегія Комісії виходить, зокрема, із вимог Кодексу суддівської етики.

Так відповідно до статей, 1, 2, 3, 18, 19 зазначеного кодексу суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя має уникати будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя, та бути незалежним від своїх колег у процесі прийняття рішень. Він не має права використовувати своє посадове становище в особистих інтересах чи в інтересах інших осіб та не повинен дозволяти цього іншим.

Суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

Суддя повинен бути обізнаним про свої майнові інтереси та вживати розумних заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї.

Суддя повинен враховувати, що сімейні, соціальні взаємовідносини чи будь-які інші стосунки та втручання з боку органів державної влади не мають впливати на поведінку судді чи ухвалення судових рішень.

Відповідно до роз'яснень Кодексу суддівської етики, затверджених рішенням Ради суддів України № 1 від 4 лютого 2016 року дотримання високих стандартів поведінки означає, що суддя повинен добровільно і свідомо відстоювати доброчесність та незалежність судової влади, що, у свою чергу, зумовлює обов'язок сумлінно, чесно і кваліфіковано виконувати призначення носія судової влади. Він також добровільно приймає на себе обмеження, пов'язані з виконанням ним своїх професійних обов'язків, які унеможливають створення умов, що викликатимуть сумніви у доброчесності поведінки судді та його безсторонності, незалежності і об'єктивності.

За загальним правилом суддівської етики суддя повинен бути прикладом

законослухняності, завжди поводитися так, аби зміцнювати віру громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду, докласти всіх зусиль, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

Поняттю «законослухняна людина» відповідає таке визначення: це людина, яка здатна (спроможна) шанобливо ставитись до існуючих рішень, настанов, законів, дотримуватись їх, визнавати і шанувати суспільні авторитети, виконувати свої громадські, суспільні обов'язки.

Суддя повинен уникати порушень етики та всього того, що виглядає як порушення етики в усіх видах його діяльності – як професійній, так і в приватній. Бездоганна поведінка суддів означає уникнення порушень норм етики та недопущення створення враження їх порушення як під час виконання професійних обов'язків, так і в особистому житті. Враження порушення норм етики створюється, коли розважливі особи, яким стали відомі всі відповідні обставини, розкриті в ході резонансного їх з'ясування, можуть дійти висновку, що чесність, добросовісність, неупередженість, урівноваженість та професійна придатність судді поставлені під сумнів.

Суддя зобов'язаний встановлювати для себе, додержуватися і змушувати додержуватися всіх інших осіб зі свого оточення бездоганних правил поведінки, підтримуючи і утверджуючи на власному прикладі добросовісність у судовій владі. Він має докласти всіх зусиль до того, щоб його поведінка була бездоганною. При цьому термін «докладати всіх зусиль» вживається в розумінні того, що кожен суддя повинен особисто застосувати всіх можливих заходів для демонстрації особистого етичного виховання та високоморальної, інтелігентної поведінки в будь-якій ситуації як під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій діяльності.

Добросовісна поведінка судді має стосуватися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Йдеться про добросовісну поведінку судді в реалізації обов'язку бути обізнаним про свої майнові інтереси та здійснення активних дій щодо вжиття розумних (адекватних) заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї, виявляючи повагу до законів і лояльність до публічних фінансових інтересів держави.

Важливим питанням у декларуванні доходів є добросовісність щодо майнових прав та обов'язків подружжя у структурі їхнього спільного і роздільного майна та надання відомостей про взаємне утримання і центр життєвих інтересів. Незважаючи на те, що нормативно-правові акти не передбачають зустрічного обов'язку членів сім'ї в обов'язковому порядку надати декларанту відомості фінансово-майнового характеру, розумність заходів для обізнаності про майнові інтереси членів родини включає в себе можливість звернення судді до керівництва суду (у разі відмови членів родини надати інформацію щодо фінансово-майнових інтересів і податкових зобов'язань) про отримання відповідних даних в установленому порядку.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 3 листопада 2016 року № 143/зп-16, рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на

посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту та оцінювання критеріїв особистої і соціальної компетентності, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критерію професійної етики чи критерію доброчесності.

З огляду на вказані обставини колегія Комісії вважає, що Рибченко А.О. не спромігся раціонально обґрунтувати перевищення вартості належного йому, найближчим родичам та колишній дружині майна над законними доходами, не довів своєї відповідності високим стандартам доброчесності та професійної етики, що ставляться до судді Верховного Суду, та дійшла висновку про непідтвердження останнім здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, Комісія

вирішила:

визнати кандидата Рибченка Анатолія Олексійовича таким, що не підтвердив здатності здійснювати правосуддя у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

А.Г. Козлов

М.А. Макарчук

М.І. Мішин